



## Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK  
MACIEJ SZPUNAR  
esitatud 10. septembril 2020<sup>1</sup>

**Kohtuasi C-62/19**

**Star Taxi App SRL**

*versus*

**Unitatea Administrativ Teritorială Municipiul București prin Primar General,  
Consiliul General al Municipiului București,  
menetluses osalesid:**

**IB,**

**Camera Națională a Taximetriștilor din România,  
D'Artex Star SRL,  
Auto Cobălcescu SRL,  
Cristaxi Service SRL**

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus, Rumeenia))

Eelotsusetaotlus – Direktiiv (EL) 2015/1535 – Artikli 1 lõike 1 punkt b – Mõiste „infoühiskonna teenused“ – Taksoklientide ja -juhtide kontakteerimise teenus – Kohustuslik taksotellimiskeskuse teenus tegevusloaga vedajate taksodele – Artikli 1 lõike 1 punkt e – Teenuseid puudutav eeskiri – Teatamiskohustus – Direktiiv 2000/31/EÜ – Artikkel 4 – Eelneva loa olemasolu nõue – Lubade süsteemid, mis ei ole suunatud otse ja eranditult infoühiskonna teenustele – Direktiiv 2006/123/EÜ – Artiklid 9 ja 10 – Teenuste osutamise autoriseerimisskeemid

### Sissejuhatus

1. Liidu õigusnormides on sätestatud erieeskirjad, mis puudutavad konkreetset teenuste kategooriat: nn infoühiskonna teenuseid, s.t teenuseid, mida pakutakse vahemaa tagant elektroonilisel teel ehk lihtsamalt öeldes peamiselt Interneti kaudu. Selliste teenuste puhul kehtib liidu õiguses liikmesriikidevaheline vastastikuse tunnustamise põhimõte ning teatud määral on lihtsustatud ettevõtja asutamist teenuste pakkujate päritoluliikmesriigis.

2. Siiski ei ole alati lihtne teha vahet infoühiskonna teenuse ja n-õ tavapärase teenuse vahel, juhul kui eri laadi teenused kujutavad endast keeruka teenuse lahutamatu osi. Nii on see eelkõige elektroonilise tellimissüsteemiga linnatransporditeenuste puhul. Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus anda mõned suunised sellise eristamise kohta konkreetsetel asjaoludel.<sup>2</sup> Kuid neid suuniseid ei saa tingimata kohaldada teistsuguste asjaolude puhul.

<sup>1</sup> Algkeel: prantsuse.

<sup>2</sup> 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981).

3. Uued raskused tekivad omakorda juhul, kui riigisisised eeskirjad reguleerivad n-ö klassikalisi teenuseid, mis on sama majanduslikku laadi nagu infoühiskonna teenused. Sel juhul tuleb kindlaks määrata, mil määral ja vajaduse korral millistel tingimustel võimaldab liidu õigus kohaldada kõnealuseid eeskirju teisena nimetatud teenuste kategooria suhtes. Lisaraskus tekib juhul, kui on kahtlus, kas eeskirjad, mis on vastu võetud n-ö klassikaliste teenuste reguleerimiseks, on tegelikult infoühiskonna teenustele viimaste erilise või uuendusliku olemuse tõttu kohaldatavad.<sup>3</sup>

4. Kõik need küsimused esinevad käesolevas kohtuasjas ning seega on Euroopa Kohtul võimalus täpsustada oma kohtupraktikat selles valdkonnas.

## Õiguslik raamistik

### *Liidu õigus*

5. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta)<sup>4</sup> artikli 2 punkti a kohaselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *infoühiskonna teenused* – teenused direktiivi 98/34/EÜ (muudetud direktiiviga 98/48/EÜ) artikli 1 lõike 2 tähenduses<sup>5</sup>“.

6. Direktiivi artiklis 4 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et infoühiskonna teenuse osutaja asutamist ja tegevust ei saa muuta sõltuvaks eelneva loa olemasolust või muust samaväärse mõjuga nõudest.

2. Lõige 1 ei mõjuta lubade süsteemi, mis ei ole suunatud otse ja eranditult infoühiskonna teenustele [...]“

7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul<sup>6</sup> artikli 2 lõikes 1 ja lõike 2 punktis d on sätestatud:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriigis asutatud teenuseosutajate poolt osutatavate teenuste suhtes.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmiste tegevusalade suhtes:

[...]

d) transpordi valdkonna teenused, sealhulgas sadamateenused, mis kuuluvad [ELTL] [VI] jaotise reguleerimisalasse;

[...]“.

3 Vt sarnase kahtluse kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punktid 28–31), samuti minu ettepanek nimetatud kohtuasjas (C-390/18, EU:C:2019:336, punktid 93–99).

4 EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399.

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (EÜT 1998, L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT 1998, L 217, lk 18; ELT eriväljaanne 13/21, lk 8).

6 EÜT 2006, L 376, lk 36.

8. Direktiivi artikli 3 lõike 1 esimese lause kohaselt:

„Kui käesoleva direktiivi sätted lähevad vastuollu ühenduse mõne muu õigusaktiga, mis reguleerib teatavates sektorites või teatavatel kutsealadel teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise konkreetseid aspekte, on muude ühenduse õigusaktide sätted ülimuslikud ning neid kohaldatakse asjaomaste sektorite ja kutsealade puhul.“

9. Direktiivi artikli 9 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võivad teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise suhtes kohaldada autoriseerimisskeemi ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) autoriseerimisskeem ei diskrimineeri asjaomast teenuseosutajat;
- b) vajadus autoriseerimisskeemi järele on põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega;
- c) taotletavat eesmärki ei ole võimalik saavutada vähem piirava meetmega, eelkõige põhjusel, et tagantjärele tehtav kontroll toimuks liiga hilja selleks, et olla tõeliselt tõhus.“

10. Lõpuks on sama direktiivi artikli 10 lõigetes 1 ja 2 sätestatud:

„1. Autoriseerimisskeemid põhinevad kriteeriumidel, mis välistavad pädevate asutuste hindamisõiguse meelevaldse kasutamise.

2. Lõikes 1 osutatud kriteeriumid peavad olema:

- a) mittediskrimineerivad;
- b) põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega;
- c) proportsionaalsed selle avaliku huvi eesmärgiga;
- d) selged ja ühemõttelised;
- e) objektiivsed;
- f) eelnevalt avalikustatud;
- g) läbipaistvad ja kättesaadavad.“

11. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord,<sup>7</sup> artikli 1 lõikes 1 on sätestatud järgmist:

„1. „Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- b) „teenus“ – infoühiskonna iga teenus ehk kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused;

<sup>7</sup> EÜT 2015, L 241, lk 1.

käesoleva mõiste puhul tähendab:

- i) „vahemaa tagant“, et teenust osutatakse ilma poolte üheaegse kohalolekuta,
- ii) „elektroonilisel teel“, et teenus saadetakse lähtepunktist ja võetakse sihtkohas vastu elektrooniliste andmetöötlus- (sh pakkimisseadmete) ja säilitusseadmete abil ning seda saadetakse, edastatakse ja võetakse vastu täielikult juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil,
- iii) „teenusesaaja isikliku taotluse alusel“, et teenust osutatakse andmeedastusena isikliku taotluse alusel;

Käesoleva mõiste alla mittekuuluvate teenuste näidisloetelu on sätestatud I lisas;

[...]

- e) „teenuseid puudutav eeskiri“ – üldist laadi nõuded, mis puudutavad teenuste pakkumisele juurdepääsu ja nende pakkumist punkti b tähenduses, eelkõige aga teenusepakkujat, teenuseid ja teenuste tarbijat puudutavad sätted, välja arvatud sätted, mis ei puuduta otseselt nimetatud punktis määratletud teenuseid;

Käesoleva mõiste puhul:

- i) peetakse eeskirja konkreetselt infoühiskonna teenustele suunatuks, kui selle põhjenduste või regulatiivosa kõigi sätete või mõne üksiksätte konkreetselt eesmärgiks on reguleerida nimetatud teenuseid otsesel ja sihikindlal viisil,
  - ii) eeskirja ei peeta konkreetselt infoühiskonna teenustele suunatuks, kui see puudutab nimetatud teenuseid ainult kaudselt ja juhuslikult;
- f) „tehnilised eeskirjad“ – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 7;

[...]

Kaasa arvatakse liikmesriikide nimetatud asutuste kehtestatud tehnilised eeskirjad, mis esitatakse loetelus, mille koostab ja asjakohasel juhul ajakohastab komisjon artiklis 2 osutatud komitee töö raames.

[...]“.

12. Selle direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõigu kohaselt:

„Piiramata artikli 7 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest asjaomase standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.“

13. Lõpuks on direktiivi artiklis 10 ette nähtud:

„Direktiiv 98/34/EÜ, mida on muudetud käesoleva direktiivi III lisa A osas loetletud õigusaktidega, tunnistatakse kehtetuks; see ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud kehtetuks tunnistatud direktiivi III lisa B osas ja käesoleva direktiivi III lisa B osas esitatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtaegadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt IV lisas esitatud vastavustabelile.“

### **Rumeenia õigus**

14. Rumeenia 20. jaanuari 2003. aasta seaduse nr 38/2003 taksoveoteenuste ja üüriautoteenuste kohta (legea nr. 38/2003 privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere)<sup>8</sup> (edaspidi „seadus nr 38/2003“) artikli 1 *bis* punktis j ja artiklis 15 on sätestatud:

„Artikkel 1 bis

[...]

j) taksokeskuse tegevus: tegevus, mis on seotud taksoveoga ja seisneb telefoni või muude vahendite teel klientidelt tellimuste võtmises ning nende kahepoolse sidega raadiotelefoni teel taksojuhile edastamises;

[...]

Artikkel 15

1. Taksokeskuse tegevusega võib tegeleda üksnes loas nimetatud piirkonnas käesoleva seaduse kohaselt iga juriidiline isik, edaspidi „tellimiskeskus“, kellel on pädeva asutuse väljastatud luba.

2. Taksokeskuse tegevusloa saamiseks on vaja esitada järgmised dokumendid:

a) koopia äriregistri väljastatud registreerimistunnistusest;

b) takso- või üüriautoveo korraldaja ausõnaline kinnitus, et tellimiskeskuses on vajalikud tehnilised vahendid, kahepoolse sidega raadiotelefon, turvatud raadiosagedus, volitatud töötajad ja vajalikud ruumid;

c) koopia taksoteenuste tellimiskeskuse töötajate raadiooperaatori tunnistusest, mille on väljastanud sidevaldkonna pädev asutus;

d) koopia raadiosageduste kasutamise loast, mille on väljastanud pädev asutus.

[...]

5. Tegevusloaga vedajad, kes pakuvad taksoteenuseid, kasutavad käesoleva seaduse kohaselt tellimiskeskust sellega mittediskrimineerivatel tingimustel sõlmitud taksokeskuse lepingu alusel.

<sup>8</sup> Monitorul Oficial al României, I osa, nr 45, 28.1.2003.

6. Taksokeskuse teenused on kohustuslikud tegevusloaga vedajate kõikidele taksodele, mis konkreetses piirkonnas tegutsevad, välja arvatud piirkondades, kus on väljastatud vähem kui sada taksoveoluba ning kus kõnealune teenus on vabatahtlik.

[...]

8. Tegevusloaga vedajatega sõlmitud taksokeskuse lepingud peavad sisaldama sätteid poolte kohustuste kohta järgida õigusnorme pakutava teenuse kvaliteedi ja õiguspärasuse kohta ning pidada kinni kokkulepitud kilomeetritariifidest.

9. Taksod, mida tellimiskeskus teenindab, võivad pakkuda veoteenust ühtse tariifiga või eri tariifidega vastavalt sõiduki kategooriale, nii nagu on taksokeskuse lepingus ette nähtud.

10. Tellimiskeskus annab mittediskrimineerivatel tingimustel sõlmitud rendilepingu alusel teenindatavate tegevusloaga vedajate käsutusse kahepoolse sidega raadiotelefonid, mis paigutatakse taksodesse.“

15. Bukaresti (Rumeenia) linna territooriumil reguleerib taksoteenuseid Bukaresti linnavolikogu 21. aprilli 2008.aasta otsus nr 178/2008, millega kiidetakse heaks raammäärus, milles sätestatakse kohaliku ühistranspordi taksoteenuse osutamise ja selleks kontsessioonide andmise alused ja kord (Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 178/2008 privind aprobarea Regulamentului cadru, a Caietului de sarcini și a contractului de atribuire în gestiune delegată pentru organizarea și executarea serviciului public de transport local în regim de taxi, edaspidi „otsus nr 178/2008“). Nimetatud otsuse 1. lisa artikli 21 lõige 1 oli algul sõnastatud järgmiselt:

„Bukaresti linna territooriumil on taksokeskuse teenused kohustuslikud tegevusloaga vedajate kõikidele taksodele ning neid võivad pakkuda vaid tellimiskeskused, mis on saanud loa Bukaresti linnas lubasid väljastavalt pädevalt ametiasutuselt, tingimustel, mis tagavad kliendile võimaluse kasutada nende teenuseid telefoni või muude vahendite abil tellimiskeskuste vahendusel.“

16. Otsust nr 178/2008 muudeti Bukaresti linnavolikogu 19. detsembri 2017. aasta otsusega nr 626/2017, millega muudetakse ja täiendatakse otsust nr 178/2008, millega kiidetakse heaks raammäärus, milles sätestatakse kohaliku ühistranspordi taksoteenuse osutamise ja selleks kontsessioonide andmise alused ja kord (Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 626/19.12.2017 pentru modificarea și completarea Hotărârii Consiliului General al Municipiului București nr. 178/2008 privind aprobarea Regulamentului cadru, a Caietului de sarcini și a contractului de atribuire în gestiune delegată pentru organizarea și executarea serviciului public de transport local în regim de taxi) (edaspidi „otsus nr 626/2017“).

17. Otsuse nr 178/2008 1. lisa artiklis 3, mida on muudetud otsuse nr 626/2017 I artikliga, on sätestatud:

„Seaduses nr 38/2003 kasutatud ja määratletud sõnad ja mõisted omavad käesolevas tekstis sama tähendust ning käesolevas raammääruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

*I bis*) taksokeskuse teenuse osutamine muude vahendite abil: pädeva asutuse luba omava tellimiskeskuse tegevus, mis seisneb klientide tellimuste vastuvõtmises IT-rakenduse abil või tegevusloaga tellimiskeskuse veebilehel tehtud tellimuste vastuvõtmine ja nende edastamine taksojuhtidele kahepoolse sidega raadiotelefoni kaudu;

*I ter*) IT-rakendus: tarkvara, mis on installitud mobiilsesse või paiksesse seadmesse ja töötab sellel ning mis kuulub vaid tegevusloaga tellimiskeskusele ja kannab selle nime.

[...]“.

18. Otsuse nr 178/2008 1. lisa artikkel 21, mida on muudetud otsuse nr 626/2017 II ja III artikliga, on sõnastatud järgmiselt:

„1. Bukaresti linna territooriumil on taksokeskuse teenused kohustuslikud tegevusloaga vedajate kõikidele taksodele ning neid võivad pakkuda vaid tellimiskeskused, mis on saanud loa Bukaresti linnas lubasid väljastavalt pädevalt ametiasutuselt, tingimustel, mis tagavad kliendile võimaluse kasutada nende teenuseid telefoni või muude vahendite abil, kaasa arvatud Internetiga ühendatud rakenduste abil, mis peavad tingimata kandma selle tellimiskeskuse nime, mis on kantud taksokeskuse teenuste osutamise loale, mille on väljastanud Bukaresti linnas lubasid väljastav pädev ametiasutus.

[...]

3 *bis*. Taksokeskuste teenused on kohustuslikud tegevusloaga vedajate kõikidele taksodele, mis pakuvad taksoteenuseid Bukaresti linna territooriumil, ning neid võivad pakkuda üksnes tellimiskeskused, mis on saanud loa Bukaresti linnas lubasid väljastavalt pädevalt ametiasutuselt, tingimustel, mis tagavad kliendile võimaluse kasutada nende teenuseid telefoni või muude vahendite abil (IT-rakendused, tellimiskeskuse veebilehel esitatud tellimused) ning võimaldavad neid taksojuhtidele edastada kahepoolse sidega raadiotelefoni kaudu.“

19. Kõnealuse otsuse 1. lisa artikli 41 lõikes 2 *bis*, mida on muudetud otsuse nr 626/2017 IV artikliga, on sätestatud, et taksoteenuse osutamisel on taksojuhtidel muu hulgas keelatud kasutada telefone või muid mobiilseadmeid transporditeenuse osutamise ajal.

20. Kõnealuse otsuse 1. lisa artikli 59 lõikes 6 *bis*, mida on muudetud otsuse nr 626/2017 V artikliga, on sätestatud:

„Juhul kui ei täideta artikli 21 lõikes 3 *bis* sätestatud kohustusi, mida kohaldatakse kõikide sarnaste tegevuste suhtes, olenemata nende elluviimise viisist ja keskkonnast, mille tulemusel viiakse kokku tegevusloata autojuht või tegevusloaga taksojuht transpordi sooviva isiku või isikutega Bukaresti linna territooriumil, on see karistatav rahatrahviga, mille suurus on 4500–5000 [Rumeenia leud (RON) (umbes 929–1032 eurot)].“

## **Põhikohtuasi, menetlus ja eelotsuse küsimused**

21. S.C. Star Taxi App SRL (edaspidi „Star Taxi App“), Rumeenia õiguse alusel asutatud äriühing, käitab samanimelist nutitefonirakendust, mis viib taksoteenuse kasutaja taksojuhiga otsekontakti.

22. Rakendus võimaldab teha otsingu, mille tulemusel kuvatakse nimekiri taksojuhtidest, kes on vabad, et teatud marsruuti sõita. Klient võib seejärel vabalt valida ükskõik millise juhi. Star Taxi App ei edasta tellimusi taksojuhtidele ega määra kindlaks sõidu hinda, mis sõidu lõppedes makstakse otse taksojuhile.

23. Star Taxi App sõlmib teenuslepingud otse taksojuhtidega, kellel on luba ja litsents taksoveoteenust osutada, kuid ta ei vali ega palka neid. Lepingu alusel tehakse taksojuhile kättesaadavaks IT-rakendus, talle antakse nutitelefoni, millesse on see rakendus alla laaditud, ja piiratud mahuga andmeside kasutamise võimalusega SIM-kaart rakenduse kasutamiseks; selle kõige eest maksab taksojuht Star Taxi Appile kuutasu. Ka ei kontrolli äriühing autode ja juhtide taset ega juhtide käitumist.

24. Bukaresti linnavolikogu võttis 19. detsembril 2017 vastu otsuse nr 626/2017, millega laiendati kohustust taotleda nn taksokeskuse tegevusloa ka sellistele IT-rakenduste käitajatele nagu Star Taxi App. Selle õigusnormi eiramise eest määrati Star Taxi Appile rahatrahv 4500 Rumeenia leud (RON) (umbes 929 eurot).

25. Star Taxi App leidis, et tema tegevus kujutab endast infoühiskonna teenust, millele kohaldatakse direktiivi 2000/31 artikli 4 lõikes 1 sätestatud keeldu nõuda eelnevat luba, ning esitas eelneva halduskaebuse, milles palus tühistada otsus nr 626/2017. Kaebus lükati tagasi põhjendusega, et vaidlustatud õigusnormide järele oli esiteks tekkinud vajadus, kuna tuvastatud oli märkimisväärne hulk juhtumeid, mil õigusvastaselt kasutati tegevusloata juriidiliste isikute pakutavaid võimalusi võtta vastu tellimusi, ning teiseks ei kahjusta kõnealused õigusnormid elektrooniliste teenuste osutamise vabadust, kuna need sätestavad raamistiku vahendusteenustele, mis on seotud taksoveoteenuse osutamisega.

26. Seejärel esitas Star Taxi App Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus, Rumeenia) hagiavalduse, millega palus tühistada otsus nr 626/2017.

27. Neil asjaoludel otsustas Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas direktiivi [98/34] (artikli 1 punkt 2), muudetud direktiiviga [98/48], ja direktiivi [2000/31] [artikli 2 punkti a] sätteid, mille kohaselt on infoühiskonna teenused „kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused“, tuleb tõlgendada nii, et sellist tegevust nagu see, millega tegeleb Star Taxi App SRL (ehk teenus, mis seisneb selles, et elektroonilise rakenduse abil viiakse otsekontakti taksokliendid ja taksojuhid), tuleb pidada konkreetseks infoühiskonna ja koostöömajanduse teenuseks (võttes arvesse, et Star Taxi App SRL ei vasta vedaja kriteeriumidele, mida Euroopa Kohus võttis arvesse 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsuse Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981) punktis 39 viitega Uberile)?
2. Kui Star Taxi App SRLi [osutatavat teenust] peetakse infoühiskonna teenuseks, siis kas direktiivi 2000/31 artikli 4, direktiivi 2006/123 artiklite 9, 10 ja 16 ning ELTL artikli 56 sätetest tulenevalt on teenuste osutamise vabaduse põhimõtte Star Taxi App SRLi tegevuse suhtes kohaldatav? Kui vastus on jaatav, siis kas nende sätetega on vastuolus sellised riigisisised õigusnormid nagu otsuse [nr 626/2017] I, II, III, IV ja V artikkel?
3. Kui direktiiv 2000/31 on Star Taxi App SRLi osutatava teenuse suhtes kohaldatav, siis kas e-teenusele liikmesriigi seatud piirangud, mille kohaselt peab teenuse osutamiseks olema luba või litsents, kujutavad endast sobivaid direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikest 2 erandi tegemise meetmeid selle direktiivi artikli 3 lõike 4 tähenduses?
4. Kas direktiivi [2015/1535] artikli 5 sätted keelavad ilma Euroopa Komisjoni eelnevalt teavitamata vastu võtta selliseid õigusnorme nagu [otsuse nr 626/2017] I, II, III, IV ja V artikkel?“

28. Eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtusse 29. jaanuaril 2019. Kirjalikud seisukohad esitasid Star Taxi App, Uitatea Administrativ Teritorială Municipiul București prin Primar General (Bukaresti linnavalitsus, Rumeenia, linnapea isikus, edaspidi „Bukaresti linn“), Madalmaade valitsus ja komisjon. Star Taxi App ja komisjon vastasid Euroopa Kohtu esitatud küsimustele samuti kirjalikult, kuna Euroopa Kohus otsustas Covid-19 pandeemiaga seotud ohtude tõttu teha otsuse kohtuistungit pidamata.

## Analüüs

29. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab neli eelotsuse küsimust, mis puudutavad liidu õiguse mitme sätte tõlgendamist sellises kontekstis, nagu on arutusel põhikohtuasjas. Analüüsin neid küsimusi nende esitamise järjekorras, käsitledes teist ja kolmandat küsimust koos. Tuleb märkida, et kõik liidu õiguse sätted, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus on nimetanud, ei ole siiski kohaldatavad sellises olukorras nagu põhikohtuasjas käsitletav. Seega tuleb esitatud küsimused ümber sõnastada.



## *Esimene eelotsuse küsimus*

### *Sissejuhatavad märkused*

30. Kõigepealt viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus esimeses eelotsuse küsimuses direktiivi 98/34 artikli 1 punktile 2, mida on muudetud direktiiviga 98/48. Kuid direktiiv 98/34 tunnistati kehtetuks ja asendati direktiiviga 2015/1535 juba enne otsuse nr 626/2017 vastuvõtmist. Direktiivi 2015/1535 artikli 10 teise lõigu kohaselt käsitatakse viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile viidena direktiivile 2015/1535.

31. Teiseks, nagu komisjon õigustatult oma seisukohtades märgib, ei ole mõistel „koostöömajandus“ liidu õiguses õiguslikku tähendust, kuna eristaatus on antud vaid infoühiskonna teenustele.

32. Seega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimese eelotsuse küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti a koostoimes direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktiga b tuleb tõlgendada nii, et „infoühiskonna teenus“ on teenus millega elektroonilise rakenduse vahendusel viiakse otsekontakti taksokliendid ja taksojuhid.

### *Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkt b*

33. Meenutagem, et direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis a on infoühiskonna teenus määratletud viitega direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktile b.

34. Selle sätte kohaselt on infoühiskonna teenus „vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatav teenus“. Ka need mõisted ise on määratletud. Eelkõige osutatakse elektroonilisel teel teenust, mis „saadetakse lähtepunktist ja võetakse sihtkohas vastu elektrooniliste andmetöötlus- [...] ja säilitusseadmete abil ning seda saadetakse, edastatakse ja võetakse vastu täielikult juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil“.

35. Ei tundu olevat kahtlust selles, et selline teenus, mida pakub Star Taxi App, vastab eespool esitatud määratlusele.

36. Esiteks osutatakse kõnealust teenust tööpoolest tasu eest, kuna taksojuhid maksavad selle kasutamise eest. Ehkki teenuse kasutamine on reisijatele tasuta, tuleb neidki pidada teenuse saajateks. See ei muuda Star Taxi Appi pakutava teenuse tasulist olemust. Piisab sellest, et teenus on tasuline ühele kasutajate kategooriale, käesoleval juhul taksojuhtidele.<sup>9</sup>

37. Teiseks osutatakse asjaomast teenust vahemaa tagant: teenuse osutaja (Star Taxi App) ja saajate (taksojuhid ja reisijad) üheaegne kohalviibimine ei ole vajalik. Mõistagi on seejärel järgneva transporditeenuse osutamiseks vajalik kahe teenuse kasutajate kategooria esindaja üheaegne kohalviibimine. Kuid nimetatud teenus on eraldiseisev käesolevas kohtuasjas käsitletavast kontakteerimisteenusest.

38. Kolmandaks pakutakse käesolevas kohtuasjas arutusel olevat teenust teenusesaaja isikliku taotluse alusel. Täpsemalt on vajalik kahe teenusesaaja üheaegne taotlus: taksojuhi, kes on teenusega liitunud, ja reisija, kes soovib saada teavet vabade taksojuhtide kohta.

<sup>9</sup> Vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punkt 46).

39. Ning neljandaks osutatakse kõnealust teenust elektroonilisel teel. See töötab rakenduse abil, s.t nutitelefonidele ehk elektroonilistele andmetöötlus- ja salvestusseadmetele mõeldud tarkvara abil. Andmeid edastatakse mobiiltelefoni abil või muul moel Interneti kaudu ehk siis elektrooniliste sidevahendite kaudu.

40. On tõsi, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabe kohaselt annab Star Taxi App taksojuhtide käsutusse nutitelefonid, millesse on installitud tema rakendus, et taksojuhid saaksid asjaomast teenust kasutada. Teenuse seda osa ei osutata vahemaa tagant ega elektroonilisel teel ning seega ei vasta see eespool esitatud määratlusele. Telefonide taksojuhtide käsutusse andmine on siiski peamiselt taksojuhtide ja reisijate kokkuviiamise lihtsustamise eesmärgil osutatava teenuse kõrvalelement. Niisiis ei sea nimetatud element kahtluse alla Star Taxi Appi tegevuse vahemaa tagant osutatava teenuse olemust.

41. Seega tuleb asuda seisukohale, et selline tegevus, millega tegeleb Star Taxi App, vastab „infoühiskonna teenuse“ määratlusele direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses.<sup>10</sup>

#### *Kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi*

42. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et teatud asjaoludel ei pruugi teenus siiski kuuluda „infoühiskonna teenuse“ mõiste alla, isegi kui sellel või vähemalt selle osadel on omadused, mis sisalduvad direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis b esitatud määratluses.<sup>11</sup>

43. Nii on see juhul, kui elektroonilisel teel osutatav teenus on lahutamatu seotud teise teenusega, mis on põhiteenus ja mida ei osutata elektroonilisel teel, näiteks transporditeenus.<sup>12</sup>

44. Seda lahutamatu seost iseloomustab Euroopa Kohtu arvates asjaolu, et elektroonilisel teel osutatava teenuse osutaja kontrollib teise teenuse olulisi aspekte, sh seda, kuidas valitakse<sup>13</sup> asjaomase teise teenuse osutajaid.<sup>14</sup>

45. Kuid olukord paistab olevat teistsugune sellise teenuse puhul, millist pakub Star Taxi App. Esiteks ei pea Star Taxi App taksojuhte tööle võtma, kuna neil juba on litsents ning vajalikud vahendid, et pakkuda linnatransporditeenuseid. Star Taxi App pakub neile oma teenust üksnes täienduseks, mis võimaldab neil oma teenust tõhusamalt osutada. Star Taxi Appi jaoks ei ole taksojuhid kaastöötajad, vaid kliendid ehk teiste sõnadega teenuse saajad. Teiseks ei kontrolli ega mõjuta Star Taxi App seda, millistel tingimustel osutavad transporditeenuseid taksojuhid, kes määravad need tingimused ise kindlaks piirides, mis võivad olla sätestatud kehtivate õigusnormidega.<sup>15</sup>

46. Niisiis ei jaga ma Bukaresti linna arvamust, mille kohaselt põhikohtuasjas kõne all olev olukord sarnaneb olukorraga kohtuasjas, milles tehti otsus Asociación Profesional Elite Taxi.<sup>16</sup>

47. On tõsi, et Star Taxi Appi teenus on taksoveoteenuseid täiendava iseloomuga ning nimetatud teenustest majanduslikult sõltuv, kuna nendeta puuduks sellel mõte.

10 Vt selle kohta ka 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, punkt 35).

11 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, punktid 38–42).

12 Vt selle kohta 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, resolutsioon).

13 Ehkki Euroopa Kohus ei kasutanud väljendit „tööle võtmine“, tõenäoliselt seetõttu, et mitte sekkuda poleemikasse, mis puudutab Uberi juhtide staatust tööõiguse vaatepunktist, tuleb sõna „valik“ siiski mõista just selles tähenduses.

14 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, punkt 39).

15 Bukaresti linn väidab oma seisukohtades, et alates 1. veebruarist 2018 hakkas Star Taxi App pakkuma uusi teenuseid, mis võimaldavad maksta sõidu eest pangakaardiga, ning määras kindlaks minimaalse sõiduhinna. Star Taxi App lükkab selle väite otsustavalt tagasi oma vastuses küsimusele, mille Euroopa Kohus selle kohta sõnaselgelt esitas. Seega on tegemist faktilise asjaoluga, mida pole põhikohtuasja raames tõendatud. Igal juhul tundub, et need täiendavad teenused ei mõjuta üldist hinnangut Star Taxi Appi tegevusele (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punktid 58–64)).

16 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus (C-434/15, EU:C:2017:981).

48. See sõltuvus on aga absoluutselt erinev sellest, mis iseloomustab suhet UberPopi rakenduse käitaja ja selle rakenduse raames tegutsevate taksojuhtide vahel. Nimelt selleks, et pakkuda vahendusteenust nimetatud rakenduse abil, tuli Uberil luua *ex nihilo* asjaomane mittekutseliste juhtide pakutav transporditeenus, mida enne olemas ei olnud, ning järelikult korraldada ka selle üldine toimimine.<sup>17</sup> Seega ei saanud UberPopi rakendus toimida ilma juhtide pakutavate teenusteta ning juhid ei saanud kõnealuse rakendusega pakkuda oma teenuseid majanduslikult tasuvalt. Seetõttu tingivad Uberi majandusmudel ja äristrateegia selle, et kõnealune äriühing määrab kindlaks transporditeenuse põhitingimused alates hinnast, mistõttu temast saab *de facto*, ehkki kaudselt, teenuse osutaja.<sup>18</sup>

49. Star Taxi Appi pakutav teenus seevastu lisandub juba olemasolevale ja korraldatud taksoveoteenusele. Star Taxi Appi roll on üksnes olla väline sellise lisateenuse osutaja, mis on küll kasulik, kuid mitte hädavajalik põhiteenuse ehk transporditeenuse tõhususe tagamiseks. Ehkki Star Taxi Appi osutatav teenus on niisiis majanduslikult sõltuv transporditeenus, võib see olla funktsionaalselt sõltumatu ning seda võib osutada transporditeenuse osutajatest eraldiseisev teenuseosutaja. Need kaks teenust ei ole niisiis lahutamatu seotud eelmises punktis viidatud Euroopa Kohtu praktika tähenduses.<sup>19</sup>

50. Bukaresti linn väidab, et Star Taxi Appi teenust tuleb pidada taksoveoteenuse lahutamatuks osaks, kuna riigisisised õigusnormid määratlevad sellise teenuse „taksokeskuse teenusena“, mis on kohustuslik iga taksoveoteenuse osutaja jaoks.

51. Sellega seoses piisab mainimisest, et transporditeenuste reguleerimise raames võivad liikmesriigid vabalt nõuda vedajatelt teiste teenuste kasutamist, sh infoühiskonna teenuste kasutamist. Selline nõue aga ei tohi kaasa tuua seda, et viimati nimetatud teenustele ei kohaldata direktiivi 2000/31 sätteid ega asjaomastele liikmesriikidele nendest tulenevaid kohustusi.

#### *Vastus esimesele eelotsuse küsimusele*

52. Vahendusteenusel professionaalsete taksojuhtide ja reisijate vahel sellise nutitelefonirakenduse abil, mida pakub Star Taxi App, on seega infoühiskonna teenuse tunnused direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses, kuid siiski ei ole see lahutamatu seotud transporditeenusena Euroopa Kohtu eespool viidatud praktika<sup>20</sup> tähenduses.

53. Seetõttu teen ettepaneku vastata esimesele eelotsuse küsimusele, et direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti a koostoimes direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktiga b tuleb tõlgendada nii, et teenus, mis seisneb selles, et elektroonilise rakenduse vahendusel viiakse otsekontakti taksokliendid ja taksojuhid, on infoühiskonna teenus, juhul kui kõnealune teenus ei ole lahutamatu seotud taksoveoteenusena nii, et see moodustaks taksoveoteenuse lahutamatu osa kohtuotsuse Asociación Profesional Elite Taxi<sup>21</sup> tähenduses.

17 Seda märkis Euroopa Kohus 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsuse Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981) punktis 38. Vt teenusepakkumise loomise ja asjaomaste teenuste üle kontrolli omamise vahelise seose kohta minu ettepanek kohtuasjas Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:336, punktid 64 ja 65).

18 Vt Uberi toimimise põhjalikuma kirjelduse kohta minu ettepanek kohtuasjas Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:364).

19 Vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punkt 55), samuti minu ettepanek nimetatud kohtuasjas (C-390/18, EU:C:2019:336, punktid 57–59).

20 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981).

21 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus (C-434/15, EU:C:2017:981).

### *Teine ja kolmas eelotsuse küsimus*

54. Teise ja kolmanda eelotsuse küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul hinnata otsust nr 626/2017 direktiivi 2000/31 artiklite 3 ja 4, direktiivi 2006/123 artiklite 9, 10 ja 16 ning ELTL artikli 56 alusel. Analüüsin neid küsimusi iga nimetatud õigustloova akti seisukohast, alustades aktist, mis sisaldab sätteid, mis puudutavad kõige konkreetsemalt infoühiskonna teenuseid, s.t direktiivist 2000/31.

#### *Direktiiv 2000/31*

55. Teise ja kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2000/31 artikleid 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mis, nagu otsus nr 178/2008, mida on muudetud otsusega nr 626/2017, kehtestavad taksojuhtide ja võimalike reisijate vahel elektroonilisel teel toimuvatele vahendusteenustele samasuguse loa olemasolu nõude, mis kehtib muude vahendite kaudu ja eelkõige raadio teel taksokeskuse teenuste pakkujatele.

#### *– Direktiivi 2000/31 artikkel 3*

56. Kõigepealt tuleb märkida, et kuna Star Taxi App on Rumeenia õiguse alusel asutatud äriühing, mille asukoht on Bukarestis, siis piirdub põhikohtuasi ühe liikmesriigiga.

57. Direktiivi 2000/31 artikli 3 lõige 1 nõuab üksnes, et iga liikmesriik tagaks, et infoühiskonna teenused, mida pakuvad tema territooriumil asuvad teenuseosutajad, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele riigisisestele õigusnormidele, nagu on kindlaks määratud selle direktiivi artikli 2 punktis h. Lisaks keelab direktiivi artikli 3 lõige 2 liikmesriikidel põhimõtteliselt piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust, samas kui artikli 3 lõikes 4 on ette nähtud erandid nimetatud keelust.

58. Direktiivi 2000/31 artikliga 3 on niisiis kehtestatud teatav liikmesriikidevaheline infoühiskonna teenuste vastastikuse tunnustamise põhimõte. Sellest tuleneb, et kõnealune artikkel ei ole kohaldatav infoühiskonna teenuse osutajale tema päritoluliikmesriigis. Direktiivi 2000/31 artikkel 3 ei ole seega põhikohtuasjas kohaldatav.

#### *– Direktiivi 2000/31 artikkel 4*

59. Direktiivi 2000/31 artikkel 4 omakorda keelab liikmesriikidel muuta infoühiskonna teenuse osutaja asutamist ja tegevust sõltuvaks eelneva loa olemasolust või muust samaväärse mõjuga nõudest.

60. Kõnealune säte kuulub direktiivi 2000/31 II peatüki „Põhimõtted“ 1. jakku „Nõuded asutamise ja teabe andmise kohta“. II peatükis on sätestatud hulk infoühiskonna teenuste osutajate õigusi ja kohustusi, mille täitmise peavad liikmesriigid tagama. Nende sätete eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad asjaomaseid teenuseid, selleks et tagada direktiivi 2000/31 artiklist 3 tuleneva vastastikuse tunnustamise põhimõtte tõhusus. Kõnealuse direktiivi II peatüki sätted ühtlustavad niisiis riigisiseseid eeskirju, mis liikmesriigid kehtestavad oma territooriumil asuvatele infoühiskonna teenuste osutajatele.<sup>22</sup>

<sup>22</sup> Vt ka direktiivi 2000/31 artikli 1 lõige 2, mille kohaselt „[kõnealune] direktiiv ühtlustab sel määral, kui on vaja lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks, teatavaid infoühiskonna teenuste kohta kehtivaid siseriiklikke õigusnorme, mis käsitlevad siseturgu, teenuseosutajate asutamist, kommertsteadaandeid, elektroonilisi lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälisest lahendamist, õiguskaitsevahendeid ja liikmesriikidevahelist koostööd“.

61. Loogiline on, et see kehtib ka selliste teenuste jaoks lubade andmise süsteemi keelu kohta. Kõnealune keeld kehtib niisiis olukorras, kus asjaomaste teenuste pakkujad asuvad oma päritoluliikmesriigis. Direktiivi 2000/31 artikli 4 lõige 1 on niisiis põhikohtuasjas põhimõtteliselt kohaldatav.

62. Kuid nimetatud direktiivi artikli 4 lõike 2 alusel ei mõjuta direktiivi artikli 4 lõikes 1 ette nähtud keeld lubade süsteemi, mis ei ole suunatud otse ja eranditult infoühiskonna teenustele. Seega tuleb kontrollida, kas põhikohtuasjas arutusel olev lubade süsteem kehtib konkreetselt ja ainult infoühiskonna teenuste kohta.

63. Pean kõigepealt märkima, et direktiivi 2000/31 artikli 4 lõige 2 on rangem kui sarnane tingimus, mis on ette nähtud direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis e „teenuseid puudutava eeskirja“ määratluses. Viimati nimetatud sätte kohaselt ei kuulu selle kohaldamisalasse sätted, mis ei puuduta *otseselt* infoühiskonna teenuseid. Seevastu direktiivi 2000/31 artikli 4 lõige 2 võimaldab kohaldada selle direktiivi artikli 4 lõikes 1 ette nähtud keeldu vaid selliste lubade süsteemide suhtes, mis on mitte üksnes *otse*, vaid ka *eranditult* suunatud infoühiskonna teenustele.

64. Eelotsusetaotluses sisalduva teabe kohaselt tuleneb Rumeenia õiguses taksokeskuse tegevuse alustamiseks loa olemasolu nõue seaduse nr 38/2003 artikli 15 lõikest 1. Nimetatud artikli järgnevas lõigetes on sätestatud nõuded, mis tuleb täita loa saamiseks, selle väljastamise tingimused ja kõnealuse tegevuse suhtes kohaldatavad eeskirjad.

65. Neid sätteid rakendavad seejärel kohalikul tasandil mitmesugused pädevad asutused, kes väljastavad lubasid, kõnealusel juhul Bukaresti linn. Selleks võttis viimati nimetatud vastu otsuse nr 178/2008. Seda otsust muudeti hiljem otsusega nr 626/2017, milles kasutati väljendit „taksokeskuse teenuse osutamine muude vahendite abil“,<sup>23</sup> täpsustades seega asjaolu, et kohustus omada luba kehtib ka selliste teenustele, mida pakub Star Taxi App, s.t vahendusteenustele taksojuhtide ja reisijate vahel.

66. Õiguslik küsimus, millele tuleb niisiis vastata, seisneb selles, kas liikmesriigi õigusnorm, millest tuleneb infoühiskonna teenuste pakkujatele loakohustus, mis juba pealegi kehtib sarnaste, kuid mitte infoühiskonna teenuste pakkujatele, kujutab endast lubade süsteemi, mis on suunatud otseselt ja eranditult viimati nimetatud teenustele, direktiivi 2000/31 artikli 4 lõike 2 tähenduses.

67. Arvan, et sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt.

68. Direktiivi 2000/31 artikli 4 lõike 2 mõte on vältida infoühiskonna teenuste ja sarnaste, kuid mitte selle mõiste alla kuuluvate teenuste ebavõrdset kohtlemist. Juhul, kui üldist lubade süsteemi kohaldatakse ka teenustele, mida pakutakse vahemaa tagant elektroonilisel teel, siis tõenäoliselt kujutavad need teenused majanduslikult n-ö klassikaliste vahendite teel pakutavate teenuste asendust ning pakuvad seetõttu otsest konkurentsi viimati nimetatud teenustele. Kuid kui puudub kohustus taotleda luba, asetab see infoühiskonna teenused konkurentsi mõttes eelisolukorda, mis on vastuolus ausa konkurentsi ja võrdse kohtlemise põhimõttega.<sup>24</sup> Teiste sõnadega: kui liidu seadusandja eesmärk direktiivi 2000/31 vastu võttes oli soosida infoühiskonna teenuste arengut, ei olnud tema soov võimaldada ettevõtjatel vältida kõiki seadusest tulenevaid kohustusi üksnes ettekäändega, et tegutsetakse „veebis“. Arvan, et need küsimused olid aluseks kohtuasjale, milles tehti otsus Asociación Profesional Elite Taxi.<sup>25</sup>

23 S.t muude vahendite abil kui raadio, tegelikkuses infotehnoloogiliste vahendite abil.

24 Meenutan, et kui liidu õiguses on direktiivi 2000/31 artikli 4 lõike 1 alusel keelatud igasugune lubade süsteem infoühiskonna teenuste puhul, on sellised süsteemid teatud tingimustel lubatud muude teenuste kategooriate puhul direktiivi 2006/123 artiklite 9 ja 10 ning ELTL artikli 49 kohaselt.

25 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus (C-434/15, EU:C:2017:981).

69. Kuna infoühiskonna teenused on viimase aja eriti kiire tehnoloogilise arengu tulemus, tungivad kõnealused teenused tihti turgudele, kus on juba ees n-ö klassikalised teenused. N-ö klassikaliste teenuste puhul võib olla tingimuseks loa olemasolu. Kuid olenevalt asjaomaste riigisiseste õigusnormide valdkonnast ja sõnastusest võib olla rohkem või vähem ilmne, et teatud eeskirju, sh lubade süsteemi, mis on kujundatud teenuste jaoks, mida ei pakuta vahemaa tagant elektroonilisel teel, kohaldatakse sarnastele teenustele, mida nii pakutakse ning mis seega kuuluvad „infoühiskonna teenuste“ mõiste alla. Seega võib osutada vajalikuks olemasolevaid eeskirju täpsustada seadusandlikul või rakendamise tasandil, selleks et kinnitada nende kohaldatavust infoühiskonna teenuste suhtes. Selline sekkumine seadusandlikul või haldustasandil, mis kehtestab infoühiskonna teenuste suhtes juba kehtivad eeskirjad, ei võrdu siiski sellise uue lubade süsteemi loomisega, mis on suunatud otse ja eranditult nimetatud teenustele. Pigem on tegemist olemasoleva korra kohandamisega uuele olukorrale.

70. Minu arvates oleks seega direktiivi 2000/31 artikli 4 lõike 2 kasuliku mõjuga vastuolus see, kui selline „tehniline“ sekkumine tooks kaasa selle, et sama artikli lõikes 1 sätestatud keeld keelaks mingite kehtivate lubade süsteemide kohaldamise infoühiskonna teenustele, samas kui muud süsteemid võiksid olla neile autonoomselt (*proprio vigore*) kohaldatavad, tulenevalt artikli 4 lõikest 2.

71. Sama arutluskäik kehtib ka juhul, kui kehtiva lubade süsteemi laiendamiseks infoühiskonna teenustele on vaja seda kohandada nimetatud teenuste eripärade tõttu võrreldes teenustega, mille jaoks asjaomane süsteem on algul loodud. Kohandused võivad puudutada eelkõige loa saamise tingimusi. Nagu ma allpool selgitan, võib just selliste kohanduste puudumine seada kahtluse alla infoühiskonna teenuste suhtes lubade süsteemi kohaldamise õiguspärasuse.

72. Lõpuks ei ole ma nõus komisjoni arvamusega, et lahendus, milleni Euroopa Kohus jõudis kohtuotsuses Falbert jt,<sup>26</sup> oleks analoogia alusel kohaldatav käesolevas kohtuasjas. Nimetatud kohtuotsuses<sup>27</sup> sedastas Euroopa Kohus, et riigisisene eeskiri, mille eesmärk on infoühiskonna teenuste hõlmamine olemasoleva eeskirjaga, tuleb määratleda kui „teenuseid puudutav eeskiri“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 5<sup>28</sup> tähenduses. Kuid nagu ma juba käesoleva ettepaneku punktis 63 märkisin, on teenuseid puudutavad eeskirjad direktiivi 2015/1535 tähenduses need, mis puudutavad otseselt infoühiskonna teenuseid, samas kui direktiivi 2000/31 artikli 4 lõikega 1 keelatakse üksnes lubade süsteemid, mis puudutavad nimetatud teenuseid otse ja eranditult. Lisaks ei ole väljakujunenud kohtupraktika kohaselt liikmesriigi selliste õigusnormide puhul, mis näevad ette ettevõtjate asutamise või nende poolt teenuste osutamise tingimused, näiteks normid, mille kohaselt kutsetegevuseks on vajalik eelnev luba, tegemist tehniliste eeskirjadega direktiivi 2015/1535 tähenduses.<sup>29</sup> Seega ei ole järjekindel tõlgendada analoogselt direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti e ning direktiivi 2000/31 artikli 4 lõiget 2, mis puudutab just nimelt lubade süsteemi.

73. Nendel põhjustel leian, et direktiivi 2000/31 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnorm, millega laiendatakse infoühiskonna teenuste pakkujatele loakohustust, mis kehtis juba sarnaste, kuid mitte infoühiskonna teenuste pakkujatele, ei kujuta endast lubade süsteemi, mis on suunatud otseselt ja eranditult viimati nimetatud teenuste pakkujatele. Selle direktiivi artikli 4 lõikes 1 sisalduva keeluga ei ole niisiis vastuolus sellise süsteemi kohaldamine infoühiskonna teenustele.

74. See tõdemus kehtib siiski vaid tingimusel, et teenused, mida hõlmab kehtiv lubade süsteem ja mida ei pakuta elektroonilisel teel, ning infoühiskonna teenused, millele asjaomast süsteemi laiendatakse, on majanduslikus mõttes samaväärsed. Seda samasust tuleb hinnata teenuse kasutaja vaatepunktist ehk siis kasutaja vaatepunktist peavad need teenused olema omavahel asendatavad.

26 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus (C-255/16, EU:C:2017:983).

27 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Falbert jt (C-255/16, EU:C:2017:983, punkt 35).

28 Nüüd direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkt e.

29 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Falbert jt (C-255/16, EU:C:2017:983, punktid 16–18).

75. Selles küsimuses näivad põhikohtuasja pooled olevat eri seisukohal. Bukaresti linn väidab oma seisukohtades, et Star Taxi Appi tegevus on samaväärne taksokeskuse tegevusega seaduse nr 38/2003 tähenduses ning seetõttu kohaldatakse selle suhtes nimetatud seadusest tulenevat kohustust taotlema luba tellimiskeskuse tegevuseks. Seetõttu võeti otsus nr 626/2017, nagu ka otsus nr 178/2008, vastu nimetatud seadust järgides. Star Taxi App vaidleb sellele väitele vastu, kinnitades, et tema tegevus on teist laadi, piirdub taksojuhtide ja klientide kokkuviiamisega ega kuulu seega kõnealuse seaduse sätete kohaldamisalasse.

76. Kahjuks näib, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole seda küsimust lahendanud, kuna ta tsiteerib ühelt poolt seadust nr 38/2003 põhikohtuasja lahendamiseks asjakohaste sätete hulgas, kuid teiselt poolt kinnitab, et mõiste „taksokeskus“ laiendamine „läheb kaugemale õiguslikust raamistikust“. Üksnes Euroopa Kohtu poolsest direktiivi 2000/31 tõlgendusest ei piisa dilemma lahendamiseks, kuna lahendus on oleb faktiliste asjaolude hindamisest, mida saab teha vaid eelotsusetaotluse esitanud kohus.

77. Direktiivi 2000/31 artikli 4 lõikega 1 ei ole niisiis vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mida sisaldab otsus nr 178/2008, mida on muudetud otsusega nr 626/2017, juhul kui on tuvastatud nimetatud sätetega reguleeritavate teenuste samaväärsus majanduslikus mõttes. Kui aga eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks vastupidi tuvastama, et sellised teenused, mida pakub Star Taxi App, ei ole majanduslikus mõttes samaväärsed taksokeskuse teenustega, mistõttu otsust nr 626/2017 tuleks *de facto* käsitada kui sõltumatut lubade süsteemi, siis kehtiks selle süsteemi suhtes direktiivi 2000/31 artikli 4 lõikes 1 sätestatud keeld.<sup>30</sup>

#### – Lõppmärkus

78. Komisjon märgib oma seisukohtades, et otsuse nr 626/2017 sätteid koostoimes ja eelkõige neid, mis puudutavad kohustust edastada tellimused juhtidele raadio teel ning juhtidele kehtestatud keeldu kasutada mobiiltelefoni transporditeenuse osutamise ajal,<sup>31</sup> võib tõlgendada nii, et nendega keelatakse *de facto* selliste teenuste osutamine, mida pakub Star Taxi App.

79. Kuid eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole tõstatanud seda küsimust eelotsusetaotluses, mis puudutab loakohustust. Lisaks tunnistas Star Taxi App vastuses Euroopa Kohtu sõnaselgele küsimusele, et ta saab jätkata oma tegevust ka juhul, kui peab täitma nõuded, mis on kehtestatud tellimiskeskustele, ning taotlema loa.

80. Seega leian, et võimalus, et Star Taxi Appi tegevus keelatakse, on liialt oletuslik, et käesolevat kohtuasja tasuks sellest vaatepunktist analüüsida. Pealegi ei ole Euroopa Kohtul piisavalt teavet selle küsimuse kohta.

#### Direktiiv 2006/123

81. Nagu ma juba märkisin, tuleb asuda seisukohale, et igasuguse lubade süsteemi kehtestamise keeldu, mida sisaldab direktiivi 2000/31 artikli 4 lõige 1, ei kohaldata põhikohtuasjas arutusel oleva süsteemi suhtes, kuna see ei puuduta otseselt ja eranditult infoühiskonna teenuseid, vaid ka samalaadseid teenuseid, mis selle määratluse alla ei kuulu. Kuid need teised teenused võivad kuuluda direktiivi 2006/123 kohaldamisalasse. Niisiis tuleb kontrollida, kas nimetatud direktiiv on käesoleval juhul kohaldatav, ning jaatava vastuse korral kontrollida, kas sellega on vastuolus selline lubade süsteem, mida käsitletakse põhikohtuasjas.

<sup>30</sup> Tuleb märkida, et sellisel juhul tekiks küsimus ka kõnealuse otsuse õiguspärasusest liikmesriigi õiguses, kuna 7. juuni 2002. aasta seaduse nr 365/2002 elektroonilise kaubanduse kohta (Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 483, 5.7.2002)), millega võetakse direktiiv 2000/31 üle Rumeenia õigusse, artikli 4 lõikega 1 on üle võetud direktiivi artikli 4 lõikes 1 ette nähtud keeld.

<sup>31</sup> Vt käesoleva ettepaneku punktid 18 ja 19.

– Direktiivi 2006/123 kohaldatavus

82. Direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 1 kohaselt kohaldatakse seda direktiivi liikmesriikides asutatud teenuseosutajate osutatavate teenuste suhtes; see hõlmab kahtlemata põhikohtuasjas arutusel olevaid teenuseid.

83. Kuid direktiivi artikli 2 lõikega 2 jäetakse selle kohaldamisalast välja teatud teenused, eelkõige transpordi valdkonna teenused, mis kuuluvad ELTL VI jaotise reguleerimisalasse.<sup>32</sup> Direktiivi põhjenduses 21 on täpsustatud, et mõiste „transport“ selle sätte tähenduses hõlmab ka taksosid. Kas kõnealune mõiste hõlmab ka vahendusteenuseid taksojuhtide ja nende klientide vahel?

84. Direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 2 punkti d on Euroopa Kohus juba tõlgendanud. Euroopa Kohus otsustas muu hulgas seoses sõidukite tehnöülevaatusteenustega, et see säte hõlmab mitte ainult füüsilisi toiminguid, mis tehakse maismaa-, lennu- või veesõiduki abil inimeste või kauba viimiseks ühest kohast teise, vaid ka niisuguse tegevusega olemuslikult seotud teenuseid.<sup>33</sup>

85. Tehnöülevaatusteenuste kohta otsustas Euroopa Kohus esiteks, et need on lahutamatuult seotud transporditeenustega otseses mõttes, kuna need on transporditeenuste eel- ja vältimatu tingimus ning aitavad tagada liiklusohutust.<sup>34</sup>

86. Teiseks märkis Euroopa Kohus, et kõnealuste tehnöülevaatusteenuste ühtlustamismeetmed on vastu võetud ELTL sätete alusel, mis käsitlevad transporti.<sup>35</sup> Vastupidi komisjoni arvamusele käesolevas kohtuasjas leian, et see järeldus on väga oluline direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 2 punkti d tõlgendamise juures. Kõnealune säte nimelt viitab sõnaselgelt ELTL jaotisele, mis käsitleb transporti (praegu ELTL VI jaotis). Selle põhjuseks on asjaolu, et ELTL artikli 58 lõike 1 kohaselt käsitletakse transporditeenuste osutamise vabadust ELTL transpordi jaotise sätetes. Niisiis ei saa direktiiv 2006/123 reguleerida teenuste osutamise vabadust selles valdkonnas. Kui liidu seadusandja võttis sõidukite tehnöülevaatust käsitlevad direktiivid vastu sätete alusel, mis kuuluvad ELTL VI jaotisse, hõlmas ta nimetatud teenused kaudselt transpordi valdkonda nii ELTL artikli 58 lõike 1 tähenduses kui ka direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 2 punkti d tähenduses. Ühtlustamismeetmete õigusliku aluse valik on seega otsustav, et kõnealused teenused jääksid välja direktiivi 2006/123 kohaldamisalast.<sup>36</sup>

87. Kuid sellised vahendusteenused nagu need, mida käsitletakse põhikohtuasjas, ei tundu olevat lahutamatuult seotud taksoteenustega varem tsiteeritud Euroopa Kohtu praktika tähenduses, kuna need ei ole kõnealuste teenuste pakkumise eel- ja vältimatu tingimus nagu tehnöülevaatus. On tõsi, et Rumeenia seadusandja kohustab kõiki taksoteenuse pakkujaid kasutama taksokeskuse teenuseid. Kuid selline liikmesriigi tasandil kehtestatud kohustus ei saa olla aluseks teenuste kategooria määratlemisele liidu õiguse vaatepunktist.

88. Lisaks ei ole selliste vahendusteenuste suhtes võetud mingeid konkreetseid ühtlustamismeetmeid ELTL transporti käsitlevate sätete alusel.

89. Niisiis ei näe ma mingit põhjust jätta kõnealused teenused välja direktiivi 2006/123 kohaldamisalast selle direktiivi artikli 2 lõike 2 punkti d alusel.

32 Direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 2 punkt d.

33 15. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Grupo Itevelesa jt (C-168/14, EU:C:2015:685, punkt 46).

34 15. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Grupo Itevelesa jt (C-168/14, EU:C:2015:685, punkt 47).

35 15. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Grupo Itevelesa jt (C-168/14, EU:C:2015:685, punkt 49).

36 Vt ka minu ettepanek liidetud kohtuasjades Trijber ja Harmsen (C-340/14 ja C-341/14, EU:C:2015:505, punktid 27 ja 28).



90. Lisaks sisaldab direktiivi 2006/123 artikli 3 lõige 1 reeglit, mille kohaselt on selliste konkreetsete liidu õigusaktide sätted, mis reguleerivad teatud valdkondades teenuste osutamisele juurdepääsu või nendes valdkondades tegutsemist, vastuolu korral ülimuslikud direktiivi 2006/123 sätete suhtes. Kuigi kõnealuse direktiivi artikli 3 lõike 1 teises lauses ei ole sõnaselgelt nimetatud direktiivi 2000/31, ehkki seal on nimetatud teisi direktiive, on minu arvates siiski selge, et see reegel kehtib ka direktiivi 2000/31 suhtes. Kuna kõnealune direktiiv reguleerib infoühiskonna teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu ja selles valdkonnas tegutsemist, on see direktiivi 2006/123 suhtes *lex specialis*.<sup>37</sup>

91. Aga kuna igasuguse lubade süsteemi keeldu, mis on ette nähtud direktiivi 2000/31 artikli 4 lõikes 1, ei kohaldata selliste teenuste nagu põhikohtuasjas arutusel olevad, ei ole kahe direktiivi vahel ka mingit vastuolu. Selle direktiivi 2000/31 artikli 4 lõikest 2 tuleneva keelu kohaldatavuse välistamine ei tähenda seda, et liikmesriikidele antakse tingimusteta õigus kohaldada lubade süsteemi asjaomase sättega hõlmatud olukordade puhul. Vaid direktiivi 2000/31 artikli 4 lõige 1 ei ole kohaldatav ning kõnealuste lubade süsteemide suhtes kehtivad seevastu muud liidu õigusnormid, sh direktiivi 2006/123 sätted, kaasa arvatud need, mis puudutavad infoühiskonna teenuseid.

92. Niisiis ei ole direktiivi 2006/123 artikli 3 lõikega 1 vastuolus selle direktiivi kohaldamine põhikohtuasjas arutusel olevale lubade süsteemile, kaasa arvatud juhul, kui see puudutab infoühiskonna teenuseid.

93. Eelotsuse küsimuses nimetab eelotsusetaotluse esitanud kohus direktiivi 2006/123 artikleid 9, 10 ja 16. Samas käsitleb direktiivi artikkel 16 teenuste osutamise vabadust muudes liikmesriikides kui teenusepakkuja asukohariigis. Kuid nagu ma märkisin käesoleva ettepaneku punktis 56, puudutab põhikohtuasi teenuste pakkumist Rumeenia äriühingu poolt Rumeenia territooriumil. Direktiivi 2006/123 artikkel 16 ei ole seega selle kohtuvaidluse suhtes kohaldatav.

94. Käesolevas kohtuasjas on seevastu kohaldatavad kõnealuse direktiivi sätted, mis puudutavad asutamisevabadust, s.t selle artiklid 9–15. Euroopa Kohus on juba otsustanud, et nimetatud artiklid on kohaldatavad riigisiseste olukordade suhtes.<sup>38</sup>

#### – Direktiivi 2006/123 artiklid 9 ja 10

95. Direktiivi 2006/123 artikkel 9 lähtub põhimõttest, et teenuste osutamise valdkonnas tegutsemise suhtes ei tohi kohaldada lubade süsteemi. Kuid teatud tingimustel võivad liikmesriigid teenuste valdkonnas tegevuse alustamise suhtes sellise süsteemi kehtestada.<sup>39</sup> Need tingimused on järgmised: süsteem ei ole diskrimineeriv, on põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega ja sama eesmärgi saavutamiseks ei ole vähem piiravaid meetmeid.

96. Pole ühtegi märget seadusest nr 38/2003 tuleneva taksokeskuse teenuste suhtes kehtiva lubade süsteemi põhjendatuse kohta. Otsuse nr 626/2017 puhul nimetab Bukaresti linn oma seisukohtades vajadust tagada võrdsed konkurentsitingimused n-ö klassikalistele taksoteenuste tellimiskeskustele ja elektroonilistele vahendusteenustele. Kuid see ei selgita siiski lubade süsteemi kui sellise olemasolu põhjust.

37 Vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112, punktid 40–42).

38 30. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus X ja Visser (C-360/15 ja C-31/16, EU:C:2018:44, resolutsiooni punkt 3). Vt ka minu ettepanek liidetud kohtuasjades Trijber ja Harmsen (C-340/14 ja C-341/14, EU:C:2015:505, punktid 44–57) ning liidetud kohtuasjades X ja Visser (C-360/15 ja C-31/16, EU:C:2017:397, punkt 106 jj).

39 Direktiivi 2006/123 artikli 4 punkti 6 kohaselt on „autoriseerimisskeem“ „igasugune menetlus, mille alusel teenuseosutaja või teenuse kasutaja on kohustatud astuma samme, et saada pädevalt asutuselt teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemist käsitlev ametlik otsus või vaikimisi tehtud otsus“. Minu arvates ei ole mingit kahtlust, et taksokeskuse teenusele kehtib Rumeenia õiguses lubade süsteem selle määratluse tähenduses. See süsteem põhineb seaduse nr 38/2003 artiklil 15 ning seda rakendatakse Bukaresti linna tasandil otsusega nr 178/2008, muudetud otsusega nr 626/2017.

97. Niisiis peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas eksisteerib ülekaalukaid üldisi huve, mis õigustaksid taksokeskuse teenustele kehtivat lubade süsteemi. Piisab vaid märkusest, et kõnealune süsteem puudutab vahendusteenust valdkonnas, mille suhtes juba kehtib lubade süsteem: taksoveo teenuste pakkumise valdkonnas.<sup>40</sup> Seega näib, et näiteks tarbijate kaitsega seotud üldine huvi on juba rahuldatud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on siis kontrollida, millised muud ülekaalukad huvid võivad õigustada seda lube puudutatavat lisasüsteemi.

98. Veel tuleb sõnastada mõned lõppmärkused. Direktiivi 2006/123 artikli 10 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud nõue, et luba antakse kriteeriumide alusel, mis on põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega ning proportsionaalsed selle avaliku huvi eesmärgiga.

99. Seaduse nr 38/2003 artikli 15 lõige 2 aga nõuab loa saamiseks eelkõige kahepoolse sidega raadiotelefon, turvatud raadiosageduse, raadiooperaatori tunnistust omavate töötajate ning raadiosageduste kasutamise loa olemasolu. Toimikust ei nähtu selgelt, kas nimetatud nõuded kehtivad ka neile, kes pakuvad vahendusteenust taksojuhtide ja klientide vahel nutitelefoni rakenduse abil; see ei näi siiski olevat välistatud.

100. Need nõuded, mis on ette nähtud raadiosidel põhinevate taksoteenuste tellimiskeskuste jaoks, on ilmselgelt ebasobivad teenuste puhul, mida pakutakse elektroonilisel teel, kuna need panevad teenuseostajatele põhjendamatu koormuse ja toovad kaasa põhjendamatu kulud. Niisiis ei saa need nõuded juba oma olemuse poolest olla põhjendatud mingi olulise avaliku huviga seotud põhjusega ega saa neid pidada proportsionaalseks ühegi olulise avaliku huviga, juhul kui neid kohaldatakse infoühiskonna teenuste pakkujatele. Kõnealuste nõuetega kehtestatakse selliste teenuste pakkujatele kohustus omada lisaks tehnikale, mida nad kasutavad, ka oskusi ja seadmeid, mis on omased teisele tehnoloogiale.

101. Neil põhjustel leian, et lubade süsteem ei põhine kriteeriumidel, mis on põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega, nagu on ette nähtud direktiivi 2006/123 artikli 10 lõike 1 punktides b ja c, juhul kui loa andmisele on kehtestatud nõuded, mis on tehnoloogiliselt ebasobivad teenuse puhul, mida loa taotleja pakkuda soovib.

#### *ELTL artikkel 56*

102. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab eelotsuse küsimuses ka ELTL artiklile 56, millega nähakse ette teenuste osutamise vabadus. Kuid nagu ma juba märkisin käesoleva ettepaneku punktis 56, puudutab põhikohtuasi teenuste pakkumist Rumeenia äriühingu poolt Rumeenia territooriumil. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt aga ei ole ELTL sätted, mis reguleerivad teenuste osutamise vabadust, kohaldatavad olukorras, mille kõik asjaolud jäävad ühe liikmesriigi piiresse.<sup>41</sup> ELTL artikkel 56 ei ole seega käesolevas kohtuasjas kohaldatav.

#### *Vastus teisele ja kolmandale eelotsuse küsimusele*

103. Teen ettepaneku vastata teisele ja kolmandale eelotsuse küsimusele, et direktiivi 2000/31 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus infoühiskonna teenuse pakkujale sellise lubade süsteemi kohaldamine, mida kohaldatakse majanduslikus mõttes samaväärsete, kuid mitte infoühiskonna teenuste pakkujatele. Direktiivi 2006/123 artiklitega 9 ja 10 on vastuolus sellise lubade süsteemi kohaldamine, välja arvatud juhul, kui see vastab nimetatud artiklites ette nähtud kriteeriumidele; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Lubade süsteem ei vasta direktiivi 2006/123

<sup>40</sup> Kuna seekord on tegemist transporditeenusega, ei kuulu see süsteem direktiivi 2006/123 kohaldamisalasse.

<sup>41</sup> Vt viimane 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus France Télévisions (C-298/17, EU:C:2018:1017, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

artiklis 10 sätestatud kriteeriumidele, juhul kui loa andmisele on kehtestatud nõuded, mis on tehnoloogiliselt ebasobivad teenuse puhul, mida loa taotleja pakkuda soovib. Direktiivi 2000/31 artiklit 3, direktiivi 2006/123 artiklit 16 ja ELTL artiklit 56 ei kohaldata juhul, kui on tegemist teenuse pakkujaga, kes soovib pakkuda infoühiskonna teenuseid oma asukohaliikmesriigis.

### *Neljas eelotsuse küsimus*

104. Neljanda eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas otsus nr 626/2017 on tehniline eeskiri direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses ning selle eelnõu oleks pidanud edastama komisjonile direktiivi artikli 5 alusel.

105. Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f kolmanda lõigu alusel käsitleb nimetatud säte siiski liikmesriikide nimetatud asutuste kehtestatud tehnilisi eeskirju, mis esitatakse loetelus, mille koostab ja asjakohasel juhul ajakohastab komisjon artiklis 2 osutatud komitee töö raames. Kuid selline loetelu avaldati 31. mail 2006,<sup>42</sup> s.t enne Rumeenia liitumist Euroopa Liiduga, ega hõlma seetõttu Rumeenia ametiasutusi. Komisjon märgib siiski oma seisukohtades, et liitumisel andis Rumeenia teada, et ainult keskvalitsus võib kehtestada tehnilisi eeskirju direktiivi 2015/1535 tähenduses. Bukaresti linna õigusakte ei ole niisiis kohustuslik edastada kõnealuse direktiivi artikli 5 alusel.

106. Kuid see ei lahenda probleemi lõplikult, kuna, nagu ma juba märkisin, ei ole selge, kas põhikohtuasjas arutusel olevate teenuste laadi teenuste pakkumiseks loa olemasolu nõue tuleneb üksnes otsusest nr 626/2017 või seaduse nr 38/2003 artiklist 15, mille rakendusmeede on nimetatud otsus. Niisiis oleks õigustatud küsimus, kas komisjonile oleks tulnud edastada hoopis kõnealune seadus.

107. Minu arvates on vastus siiski eitav. Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktiga e on mõiste „teenuseid puudutav eeskiri“ – ainus tehniliste eeskirjade kategooria, mis võib asjasse puutuda – kohaldamisalast välja jäetud need, mis ei puuduta otseselt infoühiskonna teenuseid. Kõnealuse punkti e teise lõigu alusel peetakse eeskirja konkreetselt infoühiskonna teenustele suunatuks, kui selle konkreetseks eesmärgiks on reguleerida nimetatud teenuseid *otsesel ja sihikindlal* viisil. Seevastu eeskirju, mis puudutavad nimetatud teenuseid ainult *kaudselt või juhuslikult*, ei peeta konkreetselt neile suunatuks.

108. Tuleb siiski märkida, et seaduses nr 38/2003 ei ole infoühiskonna teenuseid üldse mainitud. Neid eiratakse lausa niivõrd, et kõikidele taksokeskuse teenuste osutajatele on kehtestatud nõue omada raadiosagedusi ja -seadmeid, olenemata sellest, kas töö käib raadio või infotehnoloogiliste vahendite abil. Seega on minu arvates ilmne, et juhul kui kõnealune seadus on infoühiskonna teenustele kohaldatav, nagu väidab Bukaresti linn, ei ole selle eesmärk reguleerida nimetatud teenuseid otsesel ja sihikindlal viisil ning see puudutab neid üksnes kaudselt, nii-öelda juhuslikult.

109. See on hõlpsasti selgitatav asjaoluga, et seadus nr 38/2003 on vastu võetud 2003. aastal, kuid äriühing Uber, transporditeenuste nutitelefoni vahendusel tellimise valdkonna esimene pääsuke, asutati alles 2009. aastal.

110. Seaduse nr 38/2003 artikkel 15 ei puuduta seega otseselt infoühiskonna teenuseid direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti e tähenduses.

111. Järelikult tuleb neljandale eelotsuse küsimusele vastata, et otsus nr 626/2017 ei ole tehniline eeskiri direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

<sup>42</sup> ELT 2006, C 127, lk 14.

## Ettepanek

112. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) artikli 2 punkti a koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, artikli 1 lõike 1 punktiga b tuleb tõlgendada nii, et teenus, millega elektroonilise rakenduse vahendusel viiakse otsekontakti taksokliendid ja taksojuhid, on infoühiskonna teenus, juhul kui kõnealune teenus ei ole lahutamatu seotud taksoveoteenusega nii, et see moodustaks taksoveoteenuse lahutamatu osa.
2. Direktiivi 2000/31 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus infoühiskonna teenuse pakkujale sellise lubade süsteemi kohaldamine, mida kohaldatakse majanduslikus mõttes samaväärsete, kuid mitte infoühiskonna teenuste pakkujatele.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul artikleid 9 ja 10 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus kõnealuse lubade süsteemi kohaldamine, välja arvatud juhul, kui see vastab nimetatud artiklites ette nähtud kriteeriumidele; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Lubade süsteem ei vasta direktiivi 2006/123 artiklis 10 sätestatud kriteeriumidele juhul, kui loa andmisele on kehtestatud nõuded, mis on tehnoloogiliselt ebasobivad teenuse puhul, mida loa taotleja pakkuda soovib.

Direktiivi 2000/31 artiklit 3, direktiivi 2006/123 artiklit 16 ja ELTL artiklit 56 ei kohaldata juhul, kui on tegemist teenuse pakkujaga, kes soovib pakkuda infoühiskonna teenuseid oma asukohaliikmesriigis.

3. Bukaresti linnavolikogu 19. detsembri 2017. aasta otsus nr 626/2017, millega muudetakse ja täiendatakse 21. aprilli 2008. aasta otsust nr 178/2008, millega kiidetakse heaks raammäärus, milles sätestatakse kohaliku ühistranspordi taksoteenuse osutamise ja selleks kontsessioonide andmise alused ja kord (Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 626/2017 pentru modificarea și completarea Hotărârii Consiliului General al Municipiului București nr. 178/2008 privind aprobarea Regulamentului cadru, a Caietului de sarcini și a contractului de atribuire în gestiune delegată pentru organizarea și executarea serviciului public de transport local în regim de taxi), ei ole tehniline eeskiri direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.